

GOD SPREEKT, EN HET WORDT

Lezen:

Genesis 1 (Statenvertaling)

Inleiding

Genesis 1 brengt ons bij het begin van alles wat bestaat. Voordat er sprake is van aarde, hemel, licht, planten, dieren of mensen, is er God. Hij wordt niet verklaard of voorgesteld als onderdeel van de schepping. Hij is er eenvoudigweg: de levende, eeuwige God Die schept.

Dat is van grote betekenis. De wereld is niet ontstaan uit zichzelf en ook niet door een toevallige samenloop van omstandigheden. Achter alles wat bestaat staat Gods wil en macht. Genesis 1 leert ons niet alleen hoe God de wereld heeft gemaakt, maar vooral Wie Hij is en welke plaats de mens in Zijn schepping heeft. Wij staan hier voor de majesteit van God, maar ook voor de vraag hoe wij ons leven ontvangen en gebruiken.

Bijbelstudie

Het eerste vers is kort en indrukwekkend: “In den beginne schiep God den hemel en de aarde.” Alles begint bij God. De hemel en de aarde omvatten hier de totale werkelijkheid. Niets valt buiten Zijn scheppingswerk. De Bijbel begint dus niet bij de mens, zijn vragen of zijn mogelijkheden, maar bij God.

Daarna wordt de eerste toestand van de aarde beschreven als “woest en ledig”. Er is duisternis en er zijn wateren. Er is nog geen geordende, bewoonbare wereld. Juist daar klinkt Gods spreken: “Daar zij licht!” Zijn woord is niet slechts een mededeling. Zijn spreken brengt werkelijkheid voort. Wat God zegt, gebeurt. Dat wordt in Genesis 1 telkens zichtbaar: God spreekt, het wordt alzo, en God ziet dat het goed is.

God brengt scheiding en ordening aan. Licht wordt onderscheiden van duisternis. De wateren worden van elkaar gescheiden. Het droge komt tevoorschijn en krijgt, evenals de wateren, een naam. Het benoemen laat zien dat God gezag heeft over wat Hij gemaakt heeft. Hij brengt geen willekeurige verzameling tot stand, maar een wereld met grenzen, onderscheid en samenhang.

Dat is ook geestelijk van betekenis. God is niet de God van verwarring, maar van orde. De schepping wordt bewoonbaar doordat God onderscheid maakt. Licht en duisternis, water en land, dag en nacht: elk krijgt zijn plaats. Wij ervaren in ons leven vaak onoverzichtelijkheid en verwarring. Genesis 1 wijst ons dan niet in de eerste plaats op onze eigen beheersing, maar op

God Die door Zijn woord orde schept.

Op de derde dag laat God de aarde uitschieten. Er komen grasscheutjes, kruiden en bomen, ieder “naar zijn aard”. De schepping is vruchtbaar omdat God haar zo gemaakt heeft. Het zaad in de plant en de vrucht in de boom wijzen op voortgang en vermenigvuldiging. De aarde is geen leeg toneel, maar een rijke ruimte waarin leven zich kan ontvouwen.

Op de vierde dag worden de lichten aan de hemel genoemd: het grote licht, het kleine licht en de sterren. Zij dienen om dag en nacht te onderscheiden en om tijden, dagen en jaren aan te wijzen. Opvallend is dat de hemellichamen niet als goddelijke machten worden voorgesteld. Zij zijn schepselen, door God gemaakt en op hun plaats gesteld. Zij hebben een functie, maar geen zelfstandige heerschappij buiten God om.

Dat is een bevrijdende boodschap. Wat mensen gemakkelijk vereren of vrezen, staat onder Gods bevel. De zon, de maan en de sterren bepalen niet wie God is en hebben ook niet het laatste woord over ons leven. Zij geven licht op aarde omdat God dat zo beschikt heeft.

Op de vijfde dag verschijnen de levende wezens in de wateren en de vogels in de lucht. Op de zesde dag volgen de dieren van het land. Ook zij worden naar hun aard gemaakt. De veelheid van soorten en vormen is geen bedreiging voor God, maar een uitdrukking van Zijn scheppende rijkdom. Telkens klinkt het oordeel: “het was goed.” God heeft geen fout werk afgeleverd. Zijn schepping draagt het stempel van Zijn wijsheid en goedheid.

Daarbij worden de dieren gezegend. Zij ontvangen de opdracht vruchtbaar te zijn en zich te vermenigvuldigen. De schepping is gericht op leven. Dat leven is geen bezit van de schepselen zelf, maar een gave van God. Hij geeft niet alleen het bestaan, maar ook de mogelijkheid om zich voort te planten en de aarde te vullen.

Dan bereikt Genesis 1 zijn hoogtepunt in de schepping van de mens. God zegt: “Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis.” De mens is niet slechts een hoger ontwikkeld dier. Hij heeft een unieke plaats in de schepping. Man en vrouw worden beiden naar Gods beeld geschapen. Beiden ontvangen daarom waardigheid. Geen van beiden is minder mens, minder waardevol of minder verantwoordelijk voor God.

Wat betekent het dat de mens naar Gods beeld is gemaakt? Genesis 1 verbindt dit direct met de opdracht om heerschappij te hebben over de aarde en haar levende wezens. De mens mag iets van Gods koninklijke zorg en gezag weerspiegelen. Maar hij is niet de eigenaar van de schepping. Hij ontvangt haar uit Gods hand en blijft zelf schepsel. Zijn heerschappij hoort daarom geen uitbuiting of willekeur te zijn, maar verantwoord beheer onder Gods gezag.

De mens krijgt de opdracht vruchtbaar te zijn, de aarde te vervullen en haar te onderwerpen. Dat wijst op arbeid, ontwikkeling, zorg en verantwoordelijkheid. God geeft de wereld niet als een wegwerpartikel, maar als een toevertrouwde plaats. In ons dagelijks werk, in de omgang met mensen, in de zorg voor de leefomgeving en in het gebruik van goederen komt tot uiting of wij

deze opdracht ernstig nemen.

God geeft mensen en dieren voedsel. Ook daarin zien wij Zijn voorzienigheid. Het leven wordt onderhouden door wat Hij schenkt. De mens ontvangt de aarde niet alleen om haar te gebruiken, maar ook om dankbaar te ontvangen. Wie Genesis 1 leest, leert daarom verwondering: achter iedere gave staat de Gever.

Aan het einde ziet God alles wat Hij gemaakt heeft. Het is niet alleen goed, maar “zeer goed”. Dat laatste oordeel omvat het geheel. De afzonderlijke onderdelen hebben hun plaats, en samen vormen zij een goede schepping. Genesis 1 roept ons op om niet achteloos over Gods werken heen te leven. Wie de schepping ziet, wordt teruggebracht tot de Schepper.

Voor ons als mensen is dat tegelijk vernederend en troostvol. Vernederend, omdat wij niet het middelpunt van het heelal zijn en ons leven niet aan onszelf te danken hebben. Troostvol, omdat wij leven in een werkelijkheid die door God gewild en gedragen wordt. Ons bestaan is geen ongeluk. Wij zijn door God gemaakt, ontvangen een taak en worden geroepen om in afhankelijkheid van Hem te leven.

Vragen

1. Wat leert Genesis 1:1 u over God en over de oorsprong van de wereld?
2. Welke betekenis heeft het dat God door Zijn woord scheidt?
3. Waarom is het belangrijk dat God in de schepping onderscheid en orde aanbrengt?
4. Wat leert de tekst over de plaats van de hemellichten?
5. Wat betekent het dat de schepping telkens “goed” wordt genoemd?
6. Welke gevolgen heeft het voor de omgang tussen mensen dat man en vrouw beiden naar Gods beeld zijn geschapen?
7. Hoe moet de heerschappij van de mens over de schepping volgens Genesis 1 worden verstaan?
8. Waarin kunt u deze week laten zien dat u de schepping als Gods gave ontvangt?